

Associacions col·laboradores

Monasteri de la Trinitat, d'a on fon mege Jaume Roig

Tots els dies 9

1 i 8 de juliol de 2017

(Monasteri de la Trinitat. València ciutat)

Portada de la primera edició de *L'Spill o Llibre de les dones*. València, 1531

Jaume Roig

(València ciutat, 1400? - Benimamet, 1478)

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

JAUME ROIG

(Valencia ciutat, 1400? - Benimamet, 1478)

Jaume Roig, conegut també com «Lo jove», naixque en tota provabilitat en la ciutat de Valencia sobre l'any 1400. Els biografes coincidixen en que el seu besyayo era oriunt de Mataró (vila propera a Barcelona), però que es traslladà a Valencia, a on s'establí i aplegà a participar en el govern municipal; el seu yayo Pere Roig fou notari, sindic i administrador de l'Hospital de Sant Llacer de Valencia ciutat, i son pare, Jaume Roig, casat en Francesca Pérez, conegut com «Lo vell», ademés de mege, també ocupà el càrrec de conseller del Cap i Casal i examinador de meges; tingue quatre fills, dels quals Jaume era el segon.

Estudià medicina, segurament en l'Universitat de Lleida, i amplia la seua formació en la Sorbona (París), eixercint la professió mèdica en la seua ciutat natal. Jaume es casà en Isabel Pellicer en 1443 i en ella tingue sis fills, tres chics i tres chiques. Chics eren el major, Gaspar Jegori (cavaller), Jaume Honorat (que fou canonge de Terol i beneficiat de Valencia) i Joanot. Les filles foren Elionor, Joana i Violant; d'elles sabem que les dos últimes foren monges. La família residiria en la part més noble de la ciutat de Valencia, donat que consta que Jaume estava vinculat a la parroquia de Sant Nicolau, per la qual fou elegit conseller de la ciutat en 1456 i 1457.

Gojà d'un gran prestigi social, en part guanyat per la seua família però sobre tot per ell mateixa. A banda d'ocupar un càrrec municipal destacà professionalment; tant es aixina que ja en 1434 sabem que era examinador de meges, càrrec que ocupà en diferents anys fins a 1477. Contà en el reconeixement d'Alfons III el Magnanim, fou el mege personal de la reina Maria de Castella, de la que certificà la mort en 1458, també fou mege de Joan II, entre 1446 i 1469, i de les clarisses del Monasteri de la Trinitat, convent del qual fou benefactor. La seua relació en el convent de la Trinitat sobrepasa la purament professional, puix com a l'letrat mantindria una estreta amistat en la seua abadesa, l'escriptora Sor Isabel de Villena, i en el cenacle cultural i l'letrari en que es convertiria este lloc.

Es té constància del seu treball en l'Hospital de Clapers a partir de 1450 i en l'Hospital d'En Bou a partir de 1466 i fins a 1478, ademés de ser mege, administrador i majordom de l'Hospital dels Inocents (1452-1478), el que es considerat primer hospital de malalts mentals del món occidental, i també se sap que fou mege del Real Convent de Predicadors.

Degue fruit d'una bona posició econòmica, prova de lo qual es el seu patrimoni, puix son varies les seues possessions en la ciutat de Valencia: quatre

casos i diferents terrenys. La seua biblioteca es important per a l'època; se li calculen sobre uns cinquanta volums, la majoria d'ells relatius a la seua professió.

Però, a banda de tot açò, si per alguna de les seues realitzacions es conegut i ha passat a l'història Jaume Roig es per ser l'autor de *L'Espill* (*L'Espill*) o *Llibre de les dones*, novel·la escrita en versos de quatre síl·labes, una de les obres capitals de la lliteratura valenciana del s. XV (Segle d'Or). Els estudiosos consideren que en l'obra se mesclen els tractaments de temes baix dos visions, una migieval, la concepció de la dona i el seu paper, i una altra més moderna i burgesa, la que correspon a la descripció de la societat, la seua estratificació social i la crítica i menyspreu del clero i de la classe nobiliària. En la narració es desmitifica l'idealisme que se tenia de la figura femenina en els llibres de cavalleria, conclouent que les dos úniques dones bones i dignes de salvació són la Mare de Déu i la seua pròpia esposa; esta concepció de la dona li ha valgut el que se l'haja tractat de misogin i que s'alçara certa polèmica en la seua època. Alguns estudiosos consideren que precisament l'obra de Sor Isabel de Villena es una replicació crítica a la de Jaume Roig, al posar en valor la figura femenina.

L'únic exemplar manuscrit que se conserva, sense el nom de l'autor, se troba en la Biblioteca Vaticana, i ja en 1531 se publicà una primera edició en Valencia a càrrec de Francesc Diez; una primera edició a la que ne seguirien més, inclús impreses en altres ciutats.

Jaume Roig morí en Benimamet en 1478 a causa d'una apoplexia; aixina se narra en llenguatge de l'època: "Dimecres primer dia de abril (del any 1478) mestre Jaume Roig metge e Mossen Lois Masco, ab altres que tenen heretats, anaven a veure los açuts de les cequies, e pasat Benimamet lo mestre Jaume se atura e volch descavalcar per horinar; e al descavalcar (yo crech que la poplexia regna), ell caygue de la mula, e dona tan gran colp que no's poch levar. Mossen Lois Masco e tots los que heren allí, ab gran afany, tornarent lo a Benimamet, e de continent tengue la llengua grossa, que parlava ab gran afany. En la nit, en una sària ab palla, fonch aportat a Valencia en la sua casa. Lo disapte en la nit á IIII. del dit mes de abril, paga lo deute de natura: 'Anima ejus requiescat in pace Amen.'" Foli 186 del *Dietari del capella d'Alfons el Magnanim*.

Image d'un mege del segle XV

J. M. M.